

Meer aandacht voor beleid in krimpregio's

Waarom kunnen krimpregio's geen hogere uitkering krijgen, net zoals grote steden, vraagt hoogleraar **Jouke van Dijk** zich af.

Onlangs heeft minister Blok het verzoek afgewezen om de Achterhoek, Zuid-oost-Drenthe en Noordoost-Friesland als topkrimpregio te erkennen. Daarvoor moet in de periode 2014-2040 sprake zijn van een voorspelde bevolkingsdaling van 12,5 procent en een daling van het aantal huishoudens met minimaal 5 procent. Daaraan voldoen alleen de drie bestaande krimpregio's Zuid-Limburg, Noord- en Oost-Groningen en Zeeuws-Vlaanderen. Deze regio's krijgen sinds 2009 extra steun van het Rijk via het Gemeentefonds.

De huidige drie topkrimpregio's zijn allemaal gebieden met van oudsher veel (chemische) industrie en een sterk afkalvende werkgelegenheid. Ze liggen in minder aantrekkelijke woongebieden aan de rand van het land.

Het ontstaan van de nieuwe krimpregio's is een gevolg van een veel recentere trend van ruimtelijke uitsortering waarbij de betere banen en de hoger opgeleiden zich steeds meer concentreren in en rond steden met een universiteit en/of hbo-instelling, vooral in een ring rondom de Randstad. Het traditionele platteland nabij de steden verdwijnt als productieruimte en wordt steeds meer vervangen door platteland als consumptieruimte voor wonen en recreatie.

Voor degenen die het kunnen betalen, is het daar prettig studeren, werken en wonen in schone lucht en met minder files. Daar staat tegenover dat in de grensgebieden en

In krimpregio's verdwijnt veel werkgelegenheid. FOTO ANJO DE HAAN, ANP

langs de Waddenkust iets verder van de steden veel banen en mensen verdwijnen, en daar blijven vooral lager opgeleide, oudere en weinig mobiele werknemers en inactieven achter.

Onderwijs en zorg

Dat verschijnsel doet zich in alle landsdelen voor. De verschillen in bijvoorbeeld de werkloosheid tussen landsdelen nemen dan ook af, maar de verschillen tussen gemeenten binnen de landsdelen nemen toe. Voor gemeenten waar de bevolking krimpt, geeft dit problemen bij het in stand houden van onderwijs- en zorgvoorzieningen en bij het arbeidsmarktbeleid, mede omdat de sociaal zwakkeren in de krimpregio's achterblijven en de banen verdwijnen.

Het Rijk heeft de neiging beleid te decentraliseren naar gemeenten zonder rekening te houden met de specifieke omstandigheden in die regio's. Omdat gemeenten de uitgaven nauwelijks kunnen beïnvloeden, komen ze in financiële problemen. Ge-

meenten hebben ook nauwelijks mogelijkheden om meer inkomsten te genereren door zelf lokale belastingen te heffen. Volgens een recente Oeso-studie is Nederland zelfs het land met veruit de laagste eigen belastinginkomsten voor lagere overheden.

In veel van de nieuwe krimpregio's is sprake van een nieuwe problematiek waar het Rijk nu geen rekening mee houdt. Sinds de jaren zestig is altijd veel geld besteed aan stadsvernieuwing om de leefbaarheid in de achterstandsgebieden van de grotere steden te bestrijden. Nog steeds ligt de algemene uitkering per inwoner uit het Gemeentefonds in de grote steden Amsterdam, Rotterdam en Den Haag 60 tot 80 procent boven het gemiddelde vanwege de specifiek hoge kosten van deze dichtbevolkte gebieden. Waarom zou er nu dan geen hogere uitkering kunnen zijn voor de specifieke problematiek van meer krimpregio's?

Krimp kun je niet tegengaan, want mensen mogen zelf weten waar ze

willen wonen. Dat geldt ook voor bewoners van krimpregio's: je hoeft er niet te wonen. Maar je kunt krimpregio's wel aantrekkelijk maken voor bijvoorbeeld hoger opgeleiden door te investeren in goede voorzieningen en de huizenmarkt te helpen saneren en te upgraden.

Duits leren

Cruciaal is daarbij dat de inwoners zelf initiatieven nemen en niet blijven wachten op de overheid. Mogelijkheden zijn overal en het betekent zeker niet dat elk dorp zijn school moet houden. De overheid kan bijvoorbeeld de toegang tot snel internet in afgelegen gebieden stimuleren en ondernemerschap of het leren van de Duitse taal faciliteren.

In de nationale regelgeving kan meer rekening worden gehouden met de specifieke omstandigheden in krimpregio's en gemeenten kunnen meer vrijheid krijgen in het uitgaven- en inkomstenbeleid. Het bemoeilijken van fusies van scholen en zorginstellingen en de eis van beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt kan verstandig beleid zijn voor dichtbevolkte gebieden in de Randstad, maar contraproductief zijn voor het in stand houden van voorzieningen in krimpregio's.

Nederland is zo klein dat we ook de krimpregio's zo goed mogelijk moeten benutten. Ofwel: er is alle aanleiding om net zoals we al tientallen jaren doen voor de grote steden ook specifiek beleid te gaan voeren en middelen in te zetten voor het bevorderen van de leefbaarheid in alle gebieden die te maken hebben met forse bevolkingskrimp.

Jouke van Dijk

hoogleraar regionale arbeidsmarktanalyse aan de Rijksuniversiteit Groningen en voorzitter directie Waddenacademie

Adoptie is voor het kind, niet voor de ouders

Anand Kaper

United Adoptees International

Tinkebell schrijft in haar column (*Trouw*, 5 augustus) dat adoptie makkelijker zou moeten worden gemaakt voor iedereen die een kinderwens heeft en liefde wil geven aan een kind. Adoptie zou bevolkingsgroei in de wereld tegengaan en de kinderwens van mensen invullen.

Maar adoptie is niet bedoeld om de bevolkingsgroei aan banden te leggen, en evenmin als een manier van gezinsvorming.

In essentie is adoptie bedoeld om een kind een kans te geven op te groeien in een gezin, waarbij eerst moet worden gekeken of er mogelijkheden zijn om een kind op te vangen binnen eigen familie, buurt of land.

Om te stellen dat de regels om een kind nieuwe ouders te geven te streng zijn, is wel erg kort door de bocht. Deze regels zijn er, gezien de ervaringen met illegale adopties en vervalste documenten, niet voor niets.

tom

contact

Redactie
Opinie
Trouw
Postbus 859
1000 AW
Amsterdam
t 020-5629444
opinie@trouw.nl

Opinie is een vrijplaats voor discussie. Alle stukken zijn op persoonlijke titel. Artikelen tellen maximaal 600 woorden, Brieven maximaal 150. De redactie behoudt zich het recht voor bijdragen te weigeren, te redigeren of in te korten. Bijdragen worden ook via internet, databank of anderszins verspreid. Eventuele auteursrechten blijven berusten bij de schrijver. Inzendingen graag voorzien van naam, adres en telefoonnummer, ook de e-mails.